

BESPREEKNOTITIE

Aan: de commissieleden
Cc: portefeuillehouder Joset Fit
Van: college
Datum: 6 september 2016
Onderwerp: uitvoering moties subsidiebeleid
Agendapunt:

Het college wil tijdens de oriënterende commissie Samenleving van 6 oktober de uitvoering van een aantal moties bespreken. Het gaat om de volgende moties:

- IVR-15-03537: Subsidies buiten regulier beleid;
- IVR-15-03668: Invulling 40-40-20 regeling;
- IVR-16-03920: Duurzaamheid.

Voor een gerichte discussie wordt hierna het onderwerp toegelicht en is de vraagstelling beschreven. Afhankelijk van het verloop van de discussie wordt het vervolgtraject ingezet.

Doel- en vraagstelling

Het doel van de bespreking is de raad te informeren en een inhoudelijke discussie te voeren over de door het college voorgenomen maatregelen om te komen tot een actueel en verbeterd subsidiebeleid, zoals de raad in de moties heeft verzocht.

De vraagstelling aan de commissie is:

- a. kan het college verder met deze aanpak?
- b. welke aandachtspunten wil de commissie aan het college meegeven voor het vervolgproces?

Vorm van behandeling

Via deze besprekingsnotitie geeft het college schriftelijk achtergrondinformatie en een toelichting op de opzet. Tijdens de commissievergadering is er gelegenheid tot het stellen van vragen en het reageren op de plannen. Het college neemt de reacties van de commissie mee in de verdere uitwerking.

Achtergrondinformatie en opzet

In de afgelopen periode zijn drie moties aangenomen die betrekking hebben op, of consequenties hebben voor het gemeentelijke subsidiebeleid. Het college heeft gemeend er goed aan te doen deze moties in samenhang te behandelen. Hieronder volgt een korte samenvatting van de inhoud van de moties. Volledigheidshalve zijn de moties als bijlage toegevoegd.

Samenvatting IVR-15-03537: Subsidies buiten regulier beleid

Het subsidiebeleid biedt niet altijd een kader cq. ruimte voor initiatieven vanuit de samenleving. Daardoor honoreert de raad soms aanvragen buiten regulier beleid en buiten de begrote budgetten. Voorbeelden: stormnacht Andijk, het Poorthuisje, het Inloophuis Medemblik, Roeivereniging De Kogge en IJssvereniging Ons Genoegen.

Het subsidiebeleid moet transparant en eerlijk zijn en initiatieven uit de samenleving stimuleren. De raad verzoekt het college met een voorstel te komen voor een beleid dat beter inspeelt op dit soort initiatieven, en verzoekt het college tevens te onderzoeken of het subsidiebeleid vereenvoudigd kan worden.

Samenvatting IVR-15-03668: Invulling 40-40-20 regeling

Er bestaat nog steeds een regeling voor investeringssubsidies (de 40-40-20 regeling), maar het subsidieplafond voor deze regeling staat al jaren op € 0. Aanvragen leiden daardoor automatisch tot een afwijzing. De raad vindt het wenselijk dat de regeling wordt aangepast naar een 40/60 regeling (40% subsidie gemeente, 60% eigen middelen) en verzoekt het college, zolang de regeling nog niet is aangepast, aanvragen door te sturen naar de raad.

Samenvatting IVR-16-03920: Duurzaamheid

Er kan € 355.000 geïnvesteerd worden in de accommodaties voor verduurzaming en energiebesparing, maar besturen hebben hiervoor nog geen concrete plannen en zijn onvoldoende liquide om dit soort investeringen te doen. Duurzaamheid moet een speerpunt zijn van gemeentelijk beleid en kan bij de accommodaties leiden tot besparingen in de exploitatie. De raad verzoekt het college te stimuleren dat de accommodaties plannen maken voor energiebesparing en dat samen met de accommodaties wordt onderzocht welke subsidiemogelijkheden er zijn. Tot slot verzoekt de raad het college een voorstel te doen voor een investeringsregeling duurzaamheid voor accommodaties. Leningen, crowdfunding en fondsen behoren daarbij tot de mogelijkheden.

Richtingen voor uitwerking moties

De moties bieden aanknopingspunten voor aanpassing en verbetering van het gemeentelijke subsidiebeleid. Een aantal maatregelen kunnen we al op korte termijn nemen, sommige maatregelen vergen meer voorbereiding en ambtelijke inzet (omdat het participatieve trajecten zijn) en worden op langere termijn geëffectueerd.

Richting 1: het subsidiebeleid is transparant, eerlijk en eenvoudig

In 2011 is de kadernota subsidiebeleid vastgesteld door de raad. Deze kadernota is grotendeels van technische aard en beschrijft zaken als de dualistische verhouding cq. rolverdeling tussen college en raad, welke soorten subsidie de gemeente hanteert (activiteiten-, budget-, project-, en investeringssubsidies) en welke beleidsterreinen subsidiabel zijn. De meest recente beleidsinhoudelijke nota is de Nota Herijking Welzijnsbeleid, een nota die geschreven is in een periode dat er fors bezuinigd moest worden en termen introduceert als 'eigen kracht', 'zelfredzaamheid' en 'participatie'. De nota bood ook ruimte voor nieuw initiatief en stelde de vanzelfsprekendheid van de huidige, vaak jarenlang voortdurende subsidierelaties ter discussie.

Onze subsidieverordening (de technische kaders vanuit de raad) en onderliggende beleidsregels (de uitwerking in kaders voor het college) zijn gebaseerd op de bovenstaande twee documenten. Voor sommige beleidsterreinen geldt dat er een actuele nota is - bijvoorbeeld de Zwembadennotitie uit 2013 - die kaders geeft voor specifieke doelen en prestatie-afspraken op dat beleidsterrein. Alle subsidies staan in het jaarlijkse subsidieprogramma, dat na vaststelling van de subsidieplafonds door het college wordt vastgesteld.

Het college ziet de moties van de raad als een opdracht om de raad een geactualiseerde subsidieverordening aan te bieden en de beleidsregels te herzien. Deze nieuwe kaders gaan uit van de principes zoals hierboven omschreven: transparant, eerlijk en eenvoudig. Dat kunnen we bereiken door:

- Het aantal verschillende subsidiesoorten tot het noodzakelijke minimum te beperken;
- Kritisch te kijken naar de verplichtingen die we subsidie-ontvangers opleggen;
- Onderliggende beleidsregels zo kort en eenvoudig mogelijk te houden;
- Aanvraagformulieren en werkprocessen zo eenvoudig mogelijk in te richten.

Het actualiseren van de subsidieverordening staat gepland voor de middellange termijn: vaststelling in 2018, voorbereidingen starten in 2017.

Richting 2: het subsidiebeleid sluit meer aan bij initiatieven uit de samenleving

In 2014 is het Activiteiten- en Kernenbudget (AKB) ingesteld. Het AKB ontstond na het verdwijnen van de incidentele subsidie uit de nadere regels subsidiebeleid. Het voert te ver om in deze notitie het AKB volledig te evalueren, maar we kunnen stellen dat het AKB een succesvolle opvolger is gebleken. Belangrijk verschil met de incidentele subsidie is dat het AKB uitgaat van samenwerking en cofinanciering en daarmee dus automatisch een beroep doet op het zelforganiserend vermogen van de aanvrager. Die aanvrager hoeft geen rechtspersoon te zijn, ook een individuele bewoner of groep van bewoners kan aanspraak maken op het AKB. De aanvragen zijn daardoor zeer divers van aard.

Dat gezegd hebbende, stellen we ook dat het AKB nog niet perfect is. Nog steeds zijn er initiatieven die niet binnen de kaders passen - hoewel dit waarschijnlijk nooit helemaal uit te sluiten is. Ook in de communicatieve sfeer zijn er verbeteringen mogelijk. Meer en betere promotie van het AKB leidt waarschijnlijk ook tot een betere benutting van het budget.

Het college ziet de moties van de raad als een opdracht om het AKB te verbeteren. Dat kunnen we bereiken door:

- De effecten van het AKB tot nu toe nader te evalueren;
- De combinatie met crowdfunding en andere maatschappelijke initiatieven verder vorm te geven cq. te stimuleren;
- Het AKB meer/beter te promoten;
- De beleidsregels AKB te actualiseren.

Dit traject start in het vierde kwartaal van 2016 en wordt afgerond in 2017.

Richting 3: ruimte voor vernieuwing

Naast de hiervoor genoemde verbeteringen kunnen we het actualiseren van ons subsidiebeleid aangrijpen als moment voor een aantal andere vernieuwingen. Het college heeft hierover een aantal ideeën, maar staat zeker ook open voor input van buitenaf. In het kader van vernieuwend subsidiebeleid valt bijvoorbeeld te denken aan de volgende zaken:

- Het beoordelen van aanvragen vindt niet meer binnen het gemeentehuis plaats, maar daarbuiten. Bijvoorbeeld door een stichting die aanvragen van (bewoners)initiatieven beoordeelt en honoreert (zie als voorbeeld de Gouda-pot, www.goudapot.nl).
- Instellingen kunnen een bonus ontvangen voor activiteiten die buiten hun normale scope vallen (ter stimulering van vernieuwing), voor samenwerking met andere instellingen of wanneer zij mensen met een beperking binnen hun organisatie een plek bieden (sociaal profijtbeginself).
- Een ontmoedigingsbeleid voor jarenlang ongewijzigd blijven subsidiëren, bijvoorbeeld door bij activiteitsubsidies vanaf het eerste subsidiejaar direct een afbouwregeling te hanteren.
- Een sanctiekader in de verordening, voor meer duidelijkheid over de consequenties van het niet voldoen aan de subsidieverplichtingen zoals bijvoorbeeld het te laat indienen van de aanvraag of de verantwoording (hier wordt momenteel nauwelijks op gehandhaafd in verband met de vele kan-bepalingen in de verordening).

Richting 4: de investeringsregeling wordt een duurzaamheidsregeling en krijgt weer budget

Het ligt voor de hand om de wensen ten aanzien van de 40-40-20 regeling te combineren met de ambities ten aanzien van de verduurzaming van accommodaties. Immers: verduurzaming vergt investeringen en in de moties werd al geconstateerd dat accommodaties hiervoor zelf onvoldoende middelen hebben. Om dit aanknopingspunt verder uit te werken, is het dus noodzakelijk dat er budgettaire ruimte wordt gecreëerd. Te denken valt aan een jaarlijks budget van € 50.000,

waardoor de investeringen genoemd in het korte termijn accommodatiebeleid (totaal € 355.000) gefaseerd kunnen worden gedaan. We houden dan nog geen rekening met subsidiemogelijkheden of andere financieringsmogelijkheden die zich in de tussentijd voordoen. Aanvullende mogelijkheden kunnen de periode van effectueren aanzienlijk verkorten. Uiteraard zullen we hiernaar onderzoek doen, zoals de motie ook verlangt.

Het college ziet de moties van de raad als een opdracht om de investeringsregeling nieuw leven in te blazen en om te bouwen tot een duurzaamheidsregeling. Die duurzaamheidsopdracht ziet het college niet alleen voor dorpshuizen en MFA's, maar ook voor sportaccommodaties. We kunnen deze ambitie bereiken door:

- Bij het voorstel over de vaststelling van de subsidieplafonds (in de begrotingsraad) een voorstel op te nemen tot het instellen van een subsidieplafond voor duurzaamheidsmaatregelen voor (sport)accommodaties;
- De beleidsregel investeringssubsidies te wijzigen in een beleidsregel duurzame investeringen (sport)accommodaties;
- En daarbij direct te kiezen voor een 40/60 regeling in plaats van een 40-40-20 regeling.

Het is de ambitie van het college om al in de begroting 2017 (behandeling in oktober 2016) te komen met een voorstel voor duurzame investeringen bij (sport)accommodaties. Het budget van € 50.000 is onderdeel van de wensenlijst voor nieuw beleid. De uitwerking van de duurzaamheidsregeling vindt plaats in het vierde kwartaal van 2016.

Kanttekeningen/Risico's

Kanttekening 1: uitzonderingen zullen blijven bestaan

Eén van de wensen uit de moties was, een einde te maken aan de situatie dat de raad - met enige regelmaat - subsidies buiten regulier beleid honoreert. Met het verbeterde subsidiebeleid komen we hieraan tegemoet, maar onze verwachting is dat er altijd uitzonderingen op de regel zullen blijven.

Een belangrijk aspect om bij stil te staan is dat wanneer de raad consequent initiatieven honoreert die eerder door het college zijn afgewezen, of dat nu op financiële of beleidsinhoudelijke gronden is, instellingen en/of bewoners worden opgevoed met het idee dat zij hun gelijk alsnog bij de raad kunnen halen. Het is daarom verstandig om kritisch om te gaan met initiatieven die eerder zijn afgewezen. Met de afwijzing heeft het college immers de bindende opdracht van de raad uitgevoerd om binnen de begrote budgetten en/of de beleidskaders te blijven.

Tijdens de voorbereidingen van deze bespreknotitie is ons verzocht in schema te zetten hoe het proces van een subsidieaanvraag verloopt. Dit schema is als bijlage bij deze bespreknotitie opgenomen.

Kanttekening 2: rolverdeling bij uitvoering subsidiebeleid

We hebben gemerkt dat er soms onduidelijkheid is over verantwoordelijkheden en bevoegdheden van raad en college. In de beantwoording van vragen die hier eerder over zijn gesteld, heeft het college hier helderheid over geprobeerd te scheppen. Voor de uitwerking van het subsidiebeleid geldt dat het college in ieder geval op twee momenten besluitvorming van de raad vraagt: 1) bij het vaststellen van de subsidieplafonds en daarbij het creëren van budgettaire ruimte voor de duurzaamheidsregeling, en 2) bij het actualiseren van de subsidieverordening. Het aanpassen van de nadere regels subsidiebeleid en het vormgeven van de nieuwe beleidsregels voor het AKB en de duurzaamheidsregeling is een bevoegdheid van het college en zal dus zonder voorstel aan de raad geschieden.

Kanttekening 3: van 40-40-20 naar 40/60?

In de motie over de 40-40-20 regeling wordt de wens geuit de regeling aan te passen en ervoor te zorgen dat de investeringsregeling geen ‘dode letter’ is, doordat er geen budget voor beschikbaar is. Met de motie duurzaamheid kunnen we hieraan invulling geven, maar er is een onderdeel uit deze motie die op gespannen voet staat - om niet te zeggen: tegenstrijdigheid vertoont - met de motie 40-40-20. Dat betreft het onderdeel ‘gemeentelijke leningen’. In de motie duurzaamheid wordt het instrument ‘gemeentelijke lening’ benoemd als middel om duurzame investeringen mogelijk te maken. Aan de andere kant wordt in de 40-40-20 regeling juist de wens geuit dat instellingen voortaan 60% van hun investering zelf bekostigen - en dus geen gemeentelijke lening meer als inkomstenbron hebben.

Het college is geen voorstander van het verstrekken van nieuwe gemeentelijke leningen. Uit het korte termijn accommodatiebeleid blijkt wel dat gemeentelijke leningen in eerste instantie misschien aantrekkelijk lijken, maar dat het accommodaties op de langere termijn niet helpt om toe te werken naar zelfstandigheid (integendeel).

Financiën

Financiële consequenties kunnen aan de orde zijn bij het uitwerken van de duurzaamheidsregeling. Het gaat dan om een budget van € 50.000 per jaar. Afhankelijk van de richtinggevende uitspraken uit de commissievergadering, wordt hierover een voorstel gedaan bij de begrotingsbehandeling. Voor het uitvoeren van de overige maatregelen is geen extra budget nodig.

Bijlagen

1. Stroomschema besluitvormingsproces subsidieaanvragen
2. IVR-15-03537: motie Subsidies buiten regulier beleid;
3. IVR-15-03668: motie Invulling 40-40-20 regeling;
4. IVR-16-03920: motie Duurzaamheid.